

mai *mukáda*, ni caldria desmentir-ho i si ho hem de fer és perquè això es publicà en la *RFE* xvi, 411, amb la firma d'Alfons Par; increïble que ho vagi escriure aquest filòleg, si no fos que en la *RFE* hi publicà altres extravagàncies inspirades en els seus coneguts prejudicis contra la filologia catalana.—² Cf. Llorens y Rages «La ciudad de Moncada ensayo histórico» XIX 388 pp., Val. 1949.

MONTCANÍ

Muntanya entre el Pallars Sobirà i l'Urgellet (altres posen *Montcan*, però ha de ser errada).

MENCIONS ANT. 923: «in monte *Kanino*», doc. 15 relatiu a les proximitats de Gerri. Abadal (*P. i R.*, nº 133) que, en l'extret del títol i a la pàg. 234, tradueix *Montcaní*, si bé ho canvia en *Montcan* a la fe de errades; 1049: «Or. Gello --- villa Ortonoves (cf. supra art. *Hortó*) Tartareu, *Kastel-lobono* ['Castellbó']²⁰ *Solanelo*, *Monte-Kanino*, *Jovo* ['Trejuvell'], *Villa Mediana*» (*Hist. Lgd.* v, 323); 1518: «lo alt de *Mon Caní*» *Spill de Castellbo'*, f. 123v., junt amb noms dels volts de Surp (Vall d'Àssua).

Mentre un nom *Montcan* no tindria explicació lingüística fàcil ni raonable, *Montcaní* es comprèn planerament com *MONTM CANINUM* 'turó dels gossos, muntanya canina', d'acord amb la forma dels tres documents antics, llegits independentment per tres savis col·legues. Tindrem present que és país sempre infestat pels llops, on eren necessàries fortes canilles; si bé amb el perill que els gossos, criant-hi i multiplicant-s'hi, hi esdevinguessin endèmics, ensalvatgits, i ells mateixos malmetedors de les collites i el bosc.

Justament, en lloc ben proper, a Trejuvell (c. 1500 alt.) hi ha dos «montes» públics, dits un *La Montanya*, i l'altre, «*Balsacans*» (*GGC*, p. 529): aquest, òbviament <*Embalça-cans*, perquè hi havia tants gossos en aquesta vall —prolongació NE. de la de Gerri— que calgué matar-ne, estimbant-los pels b a l ç o s i precipicis que rodegen el logaret de *Trejuvell* (<tras-jovell) i el seu escarpat collet, dim. de *JUGUM*, el *Jovo* que figura en el doc. de 1049, que citem a l'art. de la T-.

Ara bé, Trejuvell és dret a l'Est de Gerri, a l'altre vessant de la serra que parteix el Pallars de l'Urgellet. I com que Surp (del text de 1518) ja és a l'altra banda de la N. Pallaresa, i força apartat al NO... sembla més aviat que hagin de ser dos llocs diferents, però homònims i d'origen igual; si bé potser la localització a Surp tenia valor només aproximat: car els noms del *Spill de Castellbò* són en gran majoria de l'Urgellet i de la zona immediata dins el Pallars.

Cert que és la forma *Montcan* la que ha rebut més crèdit: la repeteix l'*Enc. Cat.* (art. breu sense signatura). I també la *Geogr. de Cat.* de Solé Savaris, mapa

de l'Urgellet, posant-ho al SO. de Noves, prop del Coll del Cantó i de Gerri: però no dubtem que aquesta forma i l'adoptada secundàriament per Abadal, es funden en un informe únic d'algun geògraf o excursionista que copiaria malament *can* en lloc de *caní* (dos pals en lloc dels 3 de *caní*). Puix que seria una forma inexplicable; morfològicament increïble derivar de *CANNA* 'canya'. I res semblant no vaig recollir en les exhaustives enq. que vaig fer a Trejuvell, Gerri, Surp i tota la comarca. ¿O *Surp* seria potser err. per *Guils* del Cantó?

Montcapell, V. *Capellades* *Montcàrcar* s.v. *Vallcarca*, V. *Vall-* (δ) *Montcàs*, V. *Muncàs* s.v. *cas* *Montcasau*, V. *Casarill* *Montcàtil*, V. *Moncàtil* s.v. *Mo-* (misc. moss.) *Montcenís*, V. *Montsonís*

MONTCLAR

1) *MONTCLAR de Berguedà*, municipi del Berguedà, a la conca del Cardener. En el terme de Montclar hi ha les esglésies antigues de *Santa Creu de Montclar* i *Sant Quintí de Montclar*.

PRON. MOD.: *mun̄klá*, oït allí per J. Coromines (1930).

DOC. ANT.: 938: *Monte Claro* (Serra, *Pinós i Mataplana* III, 90); 1067: *Munt Clar* (Balari, *Orígenes*, 185); 1359: *Munt Clar* (*CoDoACA* XII, 69).

2) *Montclar*, església romànica, i antic castell, del municipi de Santa Perpètua de Gaià (Conca de Barberà), situat vora el cim de la tossa de *Montclar* (946 m. alt.), que es troba en la serralada que separa les aigües del Gaià i del Francolí.

DOC. ANT.: 1154: *Monte claro* (Kehr, *Papsturk.*, 338); 1193: *Muntclar* (Miret, *TemplH.*, 328); 1241: *Monteclaro* (Miret, *TemplH.*, 199).

3) *Montclar*, poble agre. del municipi de Donzell d'Urgell (Urgell), situat en el vessant Sud de la *serra de Montclar* (538 m. alt.).

PRON. MOD.: *mun̄klá*: oït a Artesa de Segre per Casac. (1920).

DOC. ANT.: 1359: *Muntclar* (*CoDoACA* XII, 22).

4) *Sant Vicenç de Montclar*, antic castell i església de la parròquia d'Andorra la Vella, a l'esquerra del riu d'Enclar.

ETIM. *MONTM CLARU*, 'muntanya clara', és a dir, muntanya de terra de matis clar i sense boscos (cf. Balari, *Orígenes*, 185). J.F.C.

Montclis, V. vol. III 391B60-392A14 (ape. a l'art. *Clusa*)

Montcogul, puig entre Artés i Sallent (oït *m̄n̄kugul* per Casac. 1924 a Moià). De *MONT(E) CUCŪLI* 'turó del cucut' (on se'l sent cantar). Cf. *Puig-Cúgol* (al